

forholdsmæssig Andel af Byrden paa sine Skuldrer, da Opgavens Løsning ellers bliver uoverkommelig for de fattige og spredt beliggende Kommuner. Hvor stor en Byrde der saaledes vil blive paalagt de mere velstaaende Kommuner til Gavn for de mindre velstaaende, er overordentlig vanskeligt at beregne, thi ogsaa de mere velstaaende Kommuner faae jo Afgang til at nyde Godt af det Tilskud, som Staten skal give til det hele Skolevæsen. Der er imidlertid en Kommune i Landet, som her indtager en særlig Stilling, thi den faar ikke nogensomhelst Afgang til at faae Del i det Tilskud, som Staten skal yde til Skolevæsenet, medens den derimod vel kommer til at yde sin forholdsmæssige Del af de Udgifter, som Statskassen overhovedet maa overtage, og disse Udgifter ere ikke saa ganske smaa. Da man ifjor for første Gang opførte et Tilskud af 300,000 Kroner til Skolefonden paa Finantsloven, var det derfor ikke ganske uden Betænkelighed, at de kjøbenhavnske Rigsdagsmænd faae denne Bestemmelse, som ikke paa nogen Maade vilde komme Kjøbenhavn tilgode; optagen paa Finantsloven, hvorved de Udgifter, Staten hidtil havde haant af Almueskolevæsenet, bragtes op til mere end det Dobbelte, nemlig fra 135,000 til 335,000 Kr. Man fandt dog ikke, at der var Grund til at reise nogen Vanskelighed imod det fremkomne Forslag. Det foreliggende Lovforslag gaar imidlertid endnu betydelig videre. Den ærede Finansminister har i det andet Thing ifjor meddelt et Overflag over den Byrde, som denne Lov eventuelt vil lægge paa Statskassen, og kom til det Resultat, at de Udgifter, som man med nogen Sikkerhed kunde beregne, vilde beløbe sig til omtrent 719,000 Kr., nemlig til Alderstillæg 357,000 Kr., til Pensioner 250,000 Kr. og til Tilfryn 112,000 Kr., ialt 719,000 Kr. Da det vistnok ikke er overdrevent at vurdere den Del, som Kjøbenhavn har i Tilvejebringelsen af Statskassens Indtægter til omtrent 10 pCt., vil det ses, at der lægges en Byrde af omtrent 70—80,000 Kr. om Aaret paa Kjøbenhavn, der i Forveien udreder mellem 7 à 800,000 Kr. til sit eget Skolevæsen, hvortil som bekendt Staten ingen Tilskud giver. Men dertil kommer, at der ifølge § 35 3die Membrum kan være Tale om Udgifter, som ikke lade sig beregne, idet der i de første 10 Aar efter Lovens Udstedelse skal kunne ydes Skolefondene særlige Tilskud af Statskassen til Oprettelse og Opretholdelse af Forskoler, og det er Udgifter, som aabenbart kunne blive ret betydelige. Det er nu ganske vist min Mening, at Kjøbenhavn som Landets mest selvstaaende Kommune ikke bør holde sig tilbage for at medvirke til, at Undervisningen i det øvrige Land kan blive bedre og fyldigere og i alle Maader mere tilfredsstillende, end den hidtil har været, og jeg har kun tilladt mig her at fremdrage dette Moment, fordi det af sig selv ikke fremgaar saa

umiddelbart klart af Loven, ikke springer synderlig stærkt i Dinene, og fordi jeg tror, at der bør gjøres opmærksom paa, at man paa dette Punkt maa være en Smule varsom med, hvor langt man vil gaa. Derfor der ved Lovens Vedtagelse maa blive Tale om at forøge Udgifterne til Skolevæsenet yderligere, tror jeg, at det vil have nogen Betænkelighed at tilvejebringe de fornødne Indtægter paa samme Maade, og at man da maatte være betænkt paa muligheden at finde andre Veie til at dække saadanne forøgede Tilskud. Jeg maa tilstaa, at jeg i saa Henseende vilde finde det naturligt, om man, som det ogsaa igaar, saa vidt jeg forstod, blev udtalt af en æret Taler, ifred til paa Landet, som det ffer i Kjøbstæderne og Kjøbenhavn, at opkræve egentlige Skolepenge. Det blev sagt af det ærede Medlem for Odense Amts 2den Valgfreds (N. Andersen), at paa Landet betalte de velstaaende Gaardmænd Skolepenge for deres egne og de fattiges Børn; men jeg tror ikke, at det ærede Medlem har Ret til at kalde de velstaaende Gaardmænds Bidrag til Kommunen for Skolepenge, thi det udredes jo uden Hensyn til, om de Paagjældende have Børn i Skole eller ikke. Jeg maa tilstaa, at jeg har den Mening, at Opkrævelsen af Skolepenge ogsaa paa Landet vilde have en heldig Virkning, idet det vilde bidrage til, at Folk fik Dinene op for, at Undervisning er et Gode, som man maa betale for lige saa vel som for andre Goder, og freindeles tror jeg, at man derved vilde blive mere tilbøjelig til at sørge for, at man fik fuldt Bederlag for sine Penge, og i Stedet for som nu at søge at holde Børnene tilbage fra Skolegang tværtimod vilde holde paa, at de søgte den Undervisning, som man selv maatte betale for. Jeg beder nu udtrykkelig om, at denne min Udtalelse med Hensyn til Kjøbenhavn ikke paa nogen Maade maa opfattes som en Indsigelse imod, at man ad den Veie, man har i Sinde at følge, vil paalægge Kjøbenhavn betydelige Byrder til Undervisningen. Jeg tror ogsaa at kunne sige paa de andre kjøbenhavnske Rigsdagsmænds Vegne, at vi ikke agte at gjøre den mindste Indsigelse herimod; men jeg tror tillige at burde udale, at vi selvfølgelig knytte denne Beredvillighed fra Kjøbenhavns Side til at overtage sin Andel af disse betydelige Udgifter til den Forventning, at der da ogsaa vil fremkomme en virkelig værdifuldere og mere tilfredsstillende Undervisning end hidtil, og jeg tror at burde tilføie, at vi i det Hele lægge saa megen Vægt paa denne Side af Sagen, at vi endog hellere se, at der krævedes, om det skulde være lidt Mere, naar vi saa virkelig fik en god Undervisning, end at man bestræbte sig for at slaa af paa denne Fordring for at kunne bringe Udgifterne noget ned.

Jeg tilstaaar, at jeg for mit Vedkommende har nogen Tvivl om, hvor vidt denne Lov virkelig paa alle Punkter vil føre til Fremskridt, og navnlig